

DE KLACHTENCOMMISSIE VAN DE STICHTING GGzE

is inzake de klacht 2020/003 van:

De heer X, ten tijde van de klacht verblijvende binnen DWP op afdeling De Volte 2-B, Dr Poletlaan 85, onderdeel van GGzE,

tot het navolgende oordeel gekomen.

1. ONTSTAAN EN LOOP VAN HET GEDING

De klachtencommissie ontving op 27 januari 2020 een klaagschrift, gedateerd op 13 januari 2020 van de heer X, hierna te noemen klager.

Door mevrouw Y, psychiater, (hierna daar waar van toepassing 'zorgverantwoordelijke of behandelaar' genoemd) is een verweerschrift met bijlagen ingediend gedateerd 3 februari 2020, door de klachtencommissie ontvangen op dezelfde datum.

Klager heeft zich laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 6 februari 2020. Daarbij waren klager en verweerder aanwezig en werd klager ook bijgestaan door zijn PVP voornoemd. Tevens waren aanwezig mw Z, medebehandelaar en de jurist van de instelling.

Het oordeel van de klachtencommissie is op 6 februari 2020 als aantekening mondelinge uitspraak aan partijen medegedeeld.

2. INHOUD VAN DE KLACHT

De klacht richt zich op het laten voortduren van de beslissing van 6 januari 2020 waarbij is besloten om ten opzichte van klager verplichte zorg toe te passen zoals opgenomen in de crisismaatregel (CM) d.d. 6 januari 2020, te weten (voortdurende) 'insluiting'. Tevens heeft klager daarbij om een schadevergoeding verzocht.

Van belang daarbij is dat op klager weliswaar op 17 november 2019 dwangbehandeling is toegepast zoals bedoeld in artikel 38c 1b van de Wet BOPZ (oud) maar dat de klacht zich daarop niet richt.

Vervolgens is de Rechterlijke Machtiging op grond waarvan klager was opgenomen in de instelling geëxpireerd op 24 december 2019 en heeft klager van 24 december 2019 totdat op hem de CM op 6 januari 2020 werd toegepast, zonder recht of titel in de instelling verbleven. Ook op deze periode richt de klacht van klager niet en de klachtencommissie kan over dat verblijf ook geen oordeel geven omdat de KC daartoe noch op basis van de BOPZ noch op basis van de WvGGZ bevoegd is. De KC is immers slechts bevoegd op basis van personen die op basis van een juridische titel in de instelling verblijven.

De klacht van klager heeft dus betrekking op de periode vanaf 6 januari 2020, toen de CM op klager van toepassing is verklaard. Dit is ook voorafgaande aan de zitting met klager, althans met de PVP als zodanig besproken, zodat de KC zich in haar beoordeling tot die periode zal beperken.

3. HET STANDPUNT VAN KLAGER

Klager meent dat niet is voldaan aan de criteria die gesteld moeten worden aan het toepassen van de criteria die noodzakelijk zijn voor het toepassen van verplichte zorg (insluiting) zoals vermeld in

de CM en dat die insluiting veel te lang duurt. Klager verzoekt de klachtencommissie de klacht gegrond te verklaren en hem een schadevergoeding toe te kennen.

4. STANDPUNT VAN VERWEERDER

Verweerder verwijst naar haar verweerschrift en de door haar overgelegde stukken.

Verweerder is van mening dat voldaan is aan de criteria van verplichte zorg in de vorm van insluiting (separatie) omdat het gedrag van klager als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel. De separatie is noodzakelijk om dat ernstig nadeel af te wenden en de geestelijke gezondheid van klager te stabiliseren.

Er is voldaan aan de criteria van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid en bovendien is redelijkerwijs te verwachten dat de separatie effectief gaat zijn binnen afzienbare tijd. Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid.

Verweerder verwijst naar de grote hoeveelheid verpleegkundige rapportages waaruit bijna dagelijks blijkt van fysiek agressief gedrag, onrust, overprikkeling, en er is op geen enkele manier een constructieve samenwerking met hem aan te gaan. Klager verzorgt zichzelf niet, weigert daarop aangesproken te worden, schreeuwt tegen verpleging en behandelaars en is daarin niet te sturen. Tegen alle vormen van bemoeienis en begrenzing door anderen verzet klager zich en als hij daarin niet begrensd wordt zal dat escalatie veroorzaken zoals in de afgelopen periode ook al enkele malen is gebleken.

De verplichte zorg (separatie) heeft een sterk beheers-aspect. Er wordt dagelijks gezien in hoeverre (de)separatie mogelijk is en er wordt getracht klager te bewegen alsnog in de samenwerking te komen, hetgeen tot op heden niet is gelukt.

Verweerder verzoekt dan ook de klacht ongegrond te verklaren.

5. BEOORDELING

Klager verblijft in GGzE op grond van een crisismachtiging die is afgegeven op 6 januari 2020 en inmiddels is voor hem een zorgmachtiging aangevraagd. Hij verblijft dus sedert 6 januari 2020 op grond van een juridische titel in de instelling.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat de klacht die klager naar voren heeft gebracht over de beslissing om op hem verplichte zorg (voorheen genaamd dwangbehandeling) toe te passen, behoort tot de in artikel 10 lid 3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) genoemde beslissingen op grond waarvan een patiënt een klacht kan indienen. Het klachtrecht op grond van de WvGGZ is derhalve van toepassing op deze klacht die klager naar voren brengt.

De klachtencommissie is, in haar hoedanigheid van klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de wet BOPZ, bevoegd om de klacht te beoordelen, althans klager noch de PVP hebben de bevoegdheid van de commissie desgevraagd betwist, ook niet op grond van artikel 10 lid 1 van de wet.

De klacht van klager richt zich op het laten voortduren van de beslissing van 6 januari 2020 om op klager verplichte zorg toe te passen in de vorm van (aanhoudende) insluiting (separatie).

Artikel 8.9 van de WvGGZ bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel een beslissing neemt tot het verlenen van verplichte zorg nadat hij

- a. Zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene
- b. Met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd
- c. Over de uitvoering overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur

Voorts vereist artikel 8.9 lid 2 van de WvGGZ dat de beslissing op schrift wordt gesteld en van een schriftelijke motivering wordt voorzien. Daarbij dient de zorgverantwoordelijke tevens aan te geven of betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is en er (...) ernstig

lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiele, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Op grond van artikel 2.1 van de WvGGZ kan (tenuitvoerlegging van) verplichte zorg alleen als uiterste middel worden overwogen, indien er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn, waarbij op grond van lid 3 van dat artikel de proportionaliteit, de subsidiariteit, de doelmatigheid en de veiligheid beoordeeld dienen te worden.

De klachtencommissie zal de beslissing om over te gaan tot (voortdurende) van de verplichte zorg bij klager toetsen aan de procedurele en inhoudelijke waarborgen waaraan een dergelijke beslissing moet voldoen. In het bijzonder zal de klachtencommissie daarbij nagaan of:

- de verplichte zorg plaatsvindt krachtens een schriftelijke beslissing van de zorgverantwoordelijke;
- de datum van aanvang van de tenuitvoerlegging van de verplichte zorg aan klager bekend is gemaakt;
- opgenomen is waaruit, in geval van ernstig nadeel, dat ernstig nadeel bestaat en waarom klager zonder het toepassen van verplichte zorg niet vrijwillig zorg accepteert;
- het gedrag van klager als gevolg van zijn psychische stoornis, leidt tot ernstig nadeel op grond waarvan de verplichte zorg als uiterst middel moet worden toegepast
- waarbij de beslissing om over te gaan tot tenuitvoerlegging van de verplichte zorg getoetst zal worden aan de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.
- een crisismaatregel is getroffen, waarin de verplichte zorg die onvrijwillig zal worden toegepast, is opgenomen;
- klager geïnformeerd is over zijn mogelijkheden om haar beklag te doen over het voorgenomen besluit om over te gaan tot tenuitvoerlegging van verplichte zorg;
- al dan niet verzet is aangetekend tegen de tenuitvoerlegging van de verplichte zorg;

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat:

- De beslissing om op klager verplichte zorg in de vorm van insluiting, aan klager is meegedeeld door middel van een schriftelijke “beslissing verlenen verplichte zorg” van de heer Q, psychiater. De mededeling is gedateerd 7 januari 2020 en op die datum aan klager verstrekt. In deze schriftelijke mededeling wordt aangegeven dat de feitelijke insluiting (separatie) zal plaatsvinden vanaf 6 januari 2020, te weten de datum waarop de crisismaatregel is afgegeven. Tevens is aangegeven dat klager tegen de beslissing een klacht kan indienen en de patiëntenvertrouwenspersoon kan inschakelen zoals bedoeld in artikel 8.9 lid 3 WvGGZ.
- In de mededeling wordt aangegeven op welke gronden de verplichte zorg zal worden tenuitvoergelegd, te weten om ernstig nadeel af te wenden en de geestelijke gezondheidstoestand van klager te stabiliseren.
- In de mededeling die aan klager is uitgereikt, wordt aangegeven dat de tenuitvoerlegging van de verplichte zorg is getoetst aan de criteria van vrijwilligheid, proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.
- De klachtencommissie stelt daarmee vast dat is voldaan aan de dwingende voorschriften van de WvGGZ om klager schriftelijk te informeren over de gronden waarop de beslissing om op hem verplichte zorg toe te passen berust en over de mogelijkheid om de patiëntenvertrouwenspersoon in te schakelen en over de mogelijkheid gebruik te maken van zijn recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat:

- Verweerder zowel in de hiervoor omschreven mededeling aan klager, en ook in het verweerschrift en met name in de overgelegde verpleegkundige rapportages een uitvoerige beschrijving geeft van de psychiatrische stoornis van klager en van het ernstig nadeel dat dat klager ten gevolge van deze stoornis veroorzaakt. Met name is voldoende duidelijk geworden dat als gevolg van de stoornis van klager er geen enkele sprake is van samenwerking, maar ook van fysiek agressief gedrag, onrust, overprikkeling. Klager verzorgt zichzelf niet, er is aldus sprake van aanhoudende zelfverwaarlozing, hij weigert daarop aangesproken te worden, schreeuwt tegen verpleging en behandelaars en is daarin niet te sturen. Tegen alle vormen van

bemoeyenis en begrenzing door anderen verzet klager zich en als hij daarin niet begrensd wordt zal dat escalatie veroorzaken zoals in de afgelopen periode ook al enkele malen is gebleken. Uit de rapportages blijkt dat dit al maanden zo is, zonder dat van enige verbetering in het gedrag van klager sprake lijkt te zijn.

- Klager uit zich vaak agressief tegenover personen, vanaf de aanvang van de opname af en ook uit de verpleegkundige rapportages blijkt zulks.
- Een behandelplan aanwezig is gedateerd 19 december 2019 (weliswaar van voor de crisismaatregel, maar waarin wel voorzien wordt in separatie enz.), waarin voorzien is in separatie als begrenzing van klager nodig is bij (dreigende) agressie of overlast.
- Het behandelplan is niet ondertekend door klager, maar uit hetgeen door en namens klager bij de mondelinge behandeling naar voren is gebracht, is door hem voldoende duidelijk gemaakt dat hij het oneens was met de tenuitvoerlegging ervan en van de crisismaatregel in de vorm van insluiting.
- Uit de verpleegkundige rapportages en ook uit andere aan de klachtencommissie overgelegde stukken, blijkt dat klager bij herhaling binnen de instelling ernstig nadeel veroorzaakt ten gevolge van zijn geestesstoornis. Daarbij valt met name te denken aan aanzienlijk risico van ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, de bedreiging van de veiligheid van klager zelf, de situatie dat klager met hinderlijk gedrag de agressie van anderen oproept maar ook de situatie dat de algemene veiligheid van de afdeling in gevaar is.
- Voor de klachtencommissie staat daarmee voldoende vast dat sprake is van ernstig nadeel zoals hiervoor omschreven, namelijk dat gevreesd moet worden dat het niet toepassen van de verplichte zorg in de vorm van separatie zal leiden tot een gevaarzettende situatie zowel voor klager zelf als voor de afdeling, verpleging en behandelaar(s).

De klachtencommissie zal nu toetsen of de verplichte zorg voldoet aan de eisen van doelmatigheid (is de ingreep effectief), proportionaliteit (staat ingreep in redelijke verhouding tot het doel) en subsidiariteit (is er geen minder ingrijpend alternatief).

De Klachtencommissie sluit aan bij hetgeen over deze beginselen is weergegeven in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (W.O 32399, pagina 57).

Proportionaliteit

Er moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt tussen de ernst en de aard van de risico's die voortvloeien uit de psychische stoornis en de ernst en de aard van de inbreuken die de verplichte zorg met zich mee brengt. Toetsing aan dit beginsel houdt ook in dat niet alleen de positieve effecten van de verplichte zorg, maar ook de nadelige effecten tegen elkaar afgewogen moeten worden. Er moet een individuele afweging op maat plaatsvinden en er kan niet worden volstaan met een afweging in algemene termen. Bovendien moet de maatregel niet langer worden toegepast dan nodig is.

De psychiatrische stoornis waar klager aan lijdt en het gevaar dat daaruit voortvloeit, kan niet door klager uitsluitend gedwongen in de instelling te laten verblijven, zonder op de vermindering van de stoornis gerichte zorg, worden weggenomen. Zonder behandeling zal een situatie ontstaan waarbij het gevaar dat klager binnen de instelling zal gaan veroorzaken zich zal manifesteren of zal toenemen. De klachtencommissie is van oordeel dat het gewicht dat moet worden toegekend aan de inbreuk op de persoonlijke integriteit van klager door toediening van verplichte zorg in de vorm van insluiting kleiner is dan het gewicht dat moet worden toegekend aan het belang van het voorkomen van (toenemende) ernstig nadeel, ook ten aanzien van klager zelf.

De klachtencommissie is dan ook van oordeel dat voldaan is aan het vereiste van proportionaliteit nu van zoveel en zo vaak van agressie en tegenwerking is gebleken dat de verplichte zorg in de vorm van separatie proportionele moet worden geacht.

Subsidiariteit

Die maatregel moet worden genomen, die het minst bezwarend is voor betrokkene. Er moet rekening worden gehouden met de voorkeuren en beleving van betrokkene. De maatregel moet op maat worden verleend.

Door verweerder is voldoende duidelijk gemaakt dat het onmogelijk is om met klager afspraken te maken zonder dat hij begrensd wordt in zijn agressie en tegenwerking. Met klager zijn geen

vrijwillige afspraken te maken, zoals ook ter zitting aan de klachtencommissie voldoende is gebleken.

Doelmatigheid

Uit de aan de klachtencommissie overgelegde stukken blijkt dat klager ernstig nadeel toebrengt zowel aan zichzelf als aan de zijn omgeving en dat dat nadeel voortvloeit uit zijn geestesstoornis. Klager wijst iedere vorm van behandeling en samenwerking af.

De klachtencommissie heeft uit de stukken afgeleid dat klager alleen beheerst kan worden en behandeld kan worden indien hij daarin strak wordt begrensd en dat dit -op dit moment- kennelijk alleen mogelijk is door middel van separatie.

Aanbeveling

Wel is de klachtencommissie van oordeel dat nu verweerder ook aangeeft dat de toepassing van de verplichte zorg in de vorm van insluiting een 'sterk beheers-aspect' heeft zoals verweerder het omschrijft, niet op termijn moet leiden tot een impasse als gevolg waarvan klager eindeloos lang wordt ingesloten omdat verplichte zorg daartoe niet mag leiden en uiteraard nooit het doel mag zijn.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat verweerder bezig is om te onderzoeken of een zorgconferentie kan worden georganiseerd om te bezien of klager in de huidige setting wel voldoende adequaat verder kan worden behandeld of dat er een andere instelling moet worden gezocht waar klager beter op zijn plaats is. Ook denkt de klachtencommissie aan andere mogelijkheden die benut zouden kunnen worden om te bezien of behandeling van klager op een andere of betere manier kan plaats vinden, zoals het voorleggen van een daartoe strekkend verzoek aan de KIB.

Alles overwegende komt de klachtencommissie tot het oordeel dat (het doen voortduren van) de beslissing van 7 januari 2020 om op klager verplichte zorg in de vorm van insluiting (separatie) toe te passen op dit moment voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De klachtencommissie acht de klacht dan ook ongegrond.

6. DE UITSpraak

De klachtencommissie voornoemd, verklaart de klacht van de heer X over de voortduring van de beslissing van 7 januari 2020 om op klager verplichte zorg in de vorm van insluiting toe te passen, **ongegrond**.

Aldus gedaan te Eindhoven op 6 februari 2020, door de klachtencommissie van de Stichting GGzE te Eindhoven.